

ció de confits de sucre, ab malvasia de Candia»; «ara que som bé dinats, havem mester una poca de *collació*»; «après dinar, com han feta *collació* ---», JoMartorell (Ag. I, 126, 131; II, 119, 152, 172).

Anàlogament en docs. de Bna. S. xv i c. 1500: «après del dit sopar se seguí solemna *collació*, e moltes danses e altres solesos», «axí mateix que, lo jorn que serà en la Casa la Ciutat, li fos feta una bella *collatió* de beure, ab diversos confits, axí crostats com alexandris», PJComes (*Coses Asseny.*, 48, 96). Però també 'mossec, pisolabis': «no volgué sopar, mas féu *collatió* de un trocet de pa», fi S. xv (en un opuscle de Carbonell, *CoDoACA* xxvii, 152); «*collació de beure*: symposium, compotatio», Busa-N.; «cenuncula, brevis cena», OPou (*ThPu.*); «Sant Josep seu en cadira, - la Verge seu al balcó, / treuen un plat d'avellanes - per a fer-ne *colació* / --- secadó / ---» en una cançó piadosa reco. S. del cat. occid. (MilàF, *Romillo.*, 3.2).

Acc. mantinguda ben viva fins ara en l'occid. pirineic; en dues lleus variants fonètiques: *colla*- i *conle-* 20 *kollassió* (Areu), *kolasió* Tavascan, Tor, *kolasió* Esterri de C.; d'altra banda *conlecció* Sarroca de Bellera (Violant, BCEC 1933, 320), *konlesió* Farrera, *kondesió* Tor (informant més rústic). En els Pirineus ha quedat fixat pertot en el sentit de 'ressopó', i més especialment el ressopó que es fa la nit de Nadal (després d'oïr la Missa del Gall), 1932-4. Altrament, això es prolonga per l'Alt Aragó: *kolasió* id. Echo (1966).

Hi hagué altres significats: 'homilia, parlament íntim': «sàpia amonestar no tan solament en preycació comuna e general, ans encara en *collació* familiar e privada», «moltes vegades és de major edificació *collació* e parlament fet secretament que no és la preycació o liçó general: axí ho diu sent Gregori» en el *L. d'ajustaments* del S. xv, Bibl. Univ. Bna., 9. *Collació* de beneficis [Busa-N. 1507], o sigui 'acció de conferir-lo'; *collador* [Lacav.], *collatiu* [Belv.], i de *collació* s'extragué *collar* un benefici [Busa-N.]. De la *collació* de manuscrits, també usaren *collar* el meu mestre Joaquim Balcells, i deixebles seus de la F. B. Metge, si bé també es pot dir *collacionar*, més internacional.

Deferir [Belv.], ll. *deferre* 'denunciar', 'donar, atorgar' (l'acc. 'adherir-se a l'opinió d'altri' en baix llatí); *deferent* [Belv.], acc. astronòmica, EFontserè (marginal al *DOrt.*); *deferència* [Lab.], més antigament en francès. *Deferiment*. *Delació* [Lacav.], ll. *delatio*, -onis; *delat* [Belv.] 'perseguit, fora de llei', molt freqüent en els Ss. xvi-xvii, època de bandolerisme i guerres internes, de vegades amb variant *adelat*: «arribà una barca de Mallorca, la qual aportà a Jeroni Francolí, lo qual era *adelat* per la mort de Me. T.º Barber, y lo Sr. Governador aprengué-l y aportà-l al castell» en una crònica eiv. de 1549 (Macabich, *Sta. M. la M. Cròn.*, 24). *Delatar* [Lacav.]. *Delator* [Belvitges], s'havia dit també *delador*: «Paraula és del emperador, que lo príncep que los *deladors* o malmescladors no castiga, a sí mateix irrita», JoMartorell (Ag. II, 159). *Delatura* (ant., Lab. 1839).

Diferir [1507, Busa-N.], ll. *differre* id.: «*diferir* hu de altre; *d.* o *dilatar*: protelo, prolato, differo; *di.* o

dilatar de dia en dia --- *de tres en tres dies*»; AMALCOVER (BDLC IX, 362), i Fabra coincidien a recomanar l'ús de *diferir* i evitar el cast. *aplazar*, i aquell només tenia el tort de voler condemnar *ajornar* com a gallicisme. *Diferent*, oblidat per Busa-N., però evidentment usat puix que recull *diferentment*: *different*, *distanter*; el *DTO.* l'afegeix en l'ed. 1670; *diferents* molt usat modernament com a concurrent de *diversos*, *uns quants*, amb el valor de 'més d'un, no molts' (=fr. *plusieurs*, cast. *varios*, it. *parecchi*), sobretot per escr. de «L'Avenç» (Fabra etc.), també Coromines: «l'altre cop d'estar-nos separats, *diferents* vegades no tenia carta teva ---» (escrivint a la jove muller absent, 1903).

Diferència, apareix ja en textos dels Ss. XIII o XIV: «O, subirà bé --- ador-te remembrant --- en totes les verutats --- les quals són ab tu e tu ab elles una cosa --- mateixa, sens nulla *diferència*» en l'Art de Contempl. del *Blang.* (NCL. III, 100.14); L. d'Aversó sembla usar-lo com a nom d'una mena de lletra (*Torcimany* I, 41); «*diferència*: differentia, distantia; ésser *diferència*: differt; fer *diferència* entre *diversos*: discriminar ---», Busa-N.; «--- en València --- en Barcelona --- ha-y *diferència*, que huyt palms de Bna. són 7 de Val.», OPou (*ThPu.*, 77); *diferenciar* [*DTO.* 1647], *diferenciat*; *diferenciant*, *diferenciació*, *diferenciable*, *diferenciejar*; *diferencial* [Belv.], com a designació del càlcul *diferencial*, ja figura, junt amb *càlcul integral*, en Lab. 1840 (s. v. *int.*). *Diferible*. *Indiferent* [*DTO.* 1647], *indiferència* [Lacav.], *indiferentisme*, -ista [Labèrnia 1840].

Dilació [Busa-N.], ll. *dilatatio*, -onis, id.; derivat de *differre*. *Dilatori*, *dilatòria*, *dilatatiu*. No confondre amb *dilatar* 'eixamplar' (LAT).

Elat, -ada adj. ant. 'soberg, presumptuós', hapax de 35 JRoig, del ll. *elatus* part. de *eferre* 'enlairar, ensuperbir', 'extasiar': «No és en la terra / brutal tan fer / hom, si-u sap fer, / no-l domesticque: / mas la malvada / muller, *elada*, / fer corregible / és impossible» (*Spill*, 6766). *Elació*. *Eferent*.

Enferir terme nàutic i piscatori per a certes lligades; antigament es digué per als cables de l'àncora: «Los proers --- deven haver una àncora e una gúmena, la millor que troben *enferida* a la àncora, e si per ventura no-y havia gúmena *enferida* a la àncora, deven pendre la millor que troben en la nau», *Consolat*, cap. 308 (ed. Moliné); deu venir de INFÉRRE 'portar en (alguna banda)', 'formular (un raonament, una conclusió)'. Segueix en ús entre els pescadors de la Costa de Llevant per 'lligar l'ham al pèl-de-cavall, mitjançant un nus' StPolM. 1927; «fer ferma una vela» (Costa de Llevant), Amades-Roig (*BDC* XII, 29, que, el sentit santpolenc, l'atribueixen a una forma segurament incorrecta *ferir*, i *ferida* «nus que es fa per lligar un ham», deu ser *enferida* mal recollit). *Enferidura*. Cf. logud. *inferre* «pfpopen» (REW, s. v. *inferre*, suposo en el sentit de 'empeltar').

D'altra banda, no defugirem parlar de l'ús singular que féu Ausiàs del mot *enferir*, emprant-lo un parell de vegades com a verb transitiu: el sentit en tots dos casos es pot entendre com a 'exagerar', 'ponderar, exa-